

Ještě ke střelbě s jednostranným pozorováním.

Není sporu o tom, že jednostranné pozorování je dnes otázkou střelecko-technickou, jež se snad nejčastěji řeší a o níž se nejčastěji diskutuje. Stačí nahlédnouti do posledních ročníků různých cizích vojenských revuí, abychom se o tom přesvědčili. Sledují stále revue francouzské, německé a italské, a mohu říci tolik, že v jednotlivých číslech najdeme řešení tohoto problému od nejjednoduššího způsobu až po způsoby vědecké, kterých prakticky — řekněme to nepokrytě — nelze upotřebiti. Po prostudování všech možných i nemožných způsobů této střelby mohu směle říci, že náš způsob střelby s jednostranným pozorováním je při veškeré své přesnosti dostatečně jednoduchý, aby mu každý uvykl, kdo pochopil správně jeho teorii. To snad není nepřekonatelná obtíž.

Pan škpt. Kapnin vytýká našemu způsobu v svém článku uveřejněném v 6. čísle V. R. z roku 1928 přílišnou komplikovanost a navrhuje jiný, jednodušší způsob ruský.

Na mnohé jeho vývoody v článku dovolím si mu odpovědět.

Osměluji se znovu tvrditi, že oficiální způsob střelby s jednostranným pozorováním je v své podstatě teoretické i praktické naprosto jednoduchý, a můj článek, ač snad v teoretické části příliš rozvláčný, měl právě za účel osvětliti naprostou jednoduchost celého postupu. Vždyť vlastně počítáme méně než p. škpt. Kapnin.

V dalších odstavcích se pokusím dokázati své tvrzení.

1. Příprava grafická neb výpočet prvků pro střelbu.

$$\left(\frac{\varphi}{\omega}, \frac{\nu}{\omega} \text{ a } \frac{\nu}{\varphi} \right)$$

Myslím, že není třeba tvrditi — vysvítá to ostatně samo sebou — že druhý způsob grafické přípravy (jednodílcový), jak jsem jej uvedl v mém článku, je mnohem jednodušší, ba i o něco přesnější, nežli výpočty p. škpt. Kapnina. A jde-li o úhly větší než 600 dílců — případ snad řídký, ale přece jen možný — dojde na ty nešťastné kósiny a tangenty. Víme, co si o tom mysliti. Má-li praktický dělo-

střelec takto počítati venku, zpravidla to nejde. Pozorujte obzvláště mladé poručíky — měl jsem jich během 5 let v aplikační škole dostatek — a zjistíte, že sáhnou v ž d y raději — k řešení grafickému nežli početnímu. Ostatně chyby a omyly při počítání mohou nastati zrovna tak jako při řešení grafickém, ba máme-li v praxi počítati s určitými vzorečky je omyl tím možnější. Pro grafické řešení je třeba jen trochu představy.

2. Jak přivést rány na pozorovací přímku?

Pan škpt. Kapnin uvádí rány na pozorovací přímku jen změnou strany až do pozorovacího úhlu 600 dílců. Mám za to, že tento postup není výhodný, běží-li o úhly větší než 300 dílců. Mějme na příklad pozorovací úhel 450 dílců, případ to, který se může snadno vyskytnouti.

Dejme tomu, že první rána dopadla do bodu A, jak ukazuje obrázek. Jest 200 m krátká a leží na výstřelné, což ovšem z pozorovatelnosti nemůžeme posouditi. Máme-li ji

uvést na pozorovací přímku, bude třeba změnit stranu o $\frac{100}{4} = 25$ dc.

Tím jsme ovšem změnilí směr, ač byl správný. A což, dopadla-li rána do bodu A? Změna směru bude zrovna 50 dc. Takové změny strany nejsou pohodlné, ba v mnohých případech jsou nebezpečné. Postup je však vnučen způsobem p. škpt. Kapnina, zatím co bychom při našem způsobu uvedli ránu na pozorovací přímku změnou

dálky a zjistili hned, že jsme v správném směru.

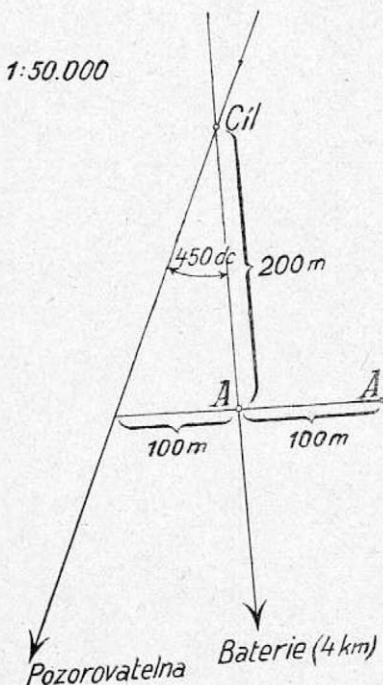
3. R á m o v á n í.

I zde nedoporučuji prováděti doplňovací opravy bodu středního nárazu k jich udržení na pozorovací přímce změnami strany. Strana je přece mnohem choulostivější prvek nežli dálka. Chraňme se proto vždy jakýchkoli zbytečných manipulací se stranou.

Pravidlo: Dále — od sebe; blíže — k sobě jest sice úplně správné a pohodlné, nechtějme však vždy mechanisovati. Jsme přece tvory myslícími a jsem toho názoru, že velím-li střelbě, musím při tom mysliti a nedopustím se nikdy tak často chyby, jako když chci mechanicky aplikovati určité pravidlo nebo vzoreček, jež obvyčejně v daném okamžiku nejsou v paměti k dispozici.

4. Z a s t ř í l e n í.

Proč zavrhuje zastřílení celou baterií, k tomu jsem uvedl v svém článku tak pádné důvody, že myslím, že není třeba je opakovati. Ostatně sám předpis nařizuje zastřílení jedním dělem. Praxe dokázala naprostou správnost této zásady.

5. Několik poznámek.

V závěru uvádí p. škpt. Kapnin několik poznámek, na které nemohu zůstat dlužen odpověď.

Žádný velitel nedovede střelbu naším způsobem bez dobře vycvičeného četaře střelby, jenž provádí potřebné výpočty na papíře, praví p. škpt. Kapnin.

Těch velitelů, kteří to dovedli, jsme již viděli a poznali celé stovky. I mnozí poručíci střelili znamenitě. A pak se mýlí p. škpt. Kapnin, soudí-li, že poddůstojník pro střelbu provádí výpočty. Nikdy! Ty musí provádět velitel baterie sám buď z paměti nebo na papíře, nemůže-li jinak. Střílí přece velitel baterie, a ne četař střelby a výpočty patří k střelbě. Poddůstojník pro střelbu, jak praví předpis D-VI-1, vede veškeré záznamy o střelbě a podporuje velitele baterie v pozorování; dopravuje optické a jiné přístroje podle rozkazů velitele baterie. Tedy ani zmínky o nějakých výpočtech. Nevím, najde-li se poddůstojník pro střelbu, na jehož výpočty by velitel baterie mohl spolehnouti, aniž je kontroloval. Budeme spokojeni, naučíme-li poddůstojníka pro střelbu správně a uspořádaně zapisovati povely a pozorování velitele baterie a eventuálně vyhledati spolehlivě z tabulek určité prvky za daných podmínek, jako záměrný úhel, pravděpodobné úchyly atd. Dosáhneme-li úplné spolehlivosti v této práci, postačí veliteli baterie, aby podle potřeb nahlédl do záznamu o střelbě a určil prvky pro další povel.

Zastřelovací metoda je při našem způsobu vždy tatáž, ať je pozorovací úhel jakýkoliv, a ne jak opačně tvrdí p. škpt. Kapnin. Tím, že uvádíme rány na pozorovací přímku změnou strany nebo dálky, podle velikosti pozorovacího úhlu, tím se přece na metodě nic nemění, nýbrž jen celý způsob se činí v každém případě praktičtější.

Z á v ě r:

Žádám p. škpt. Kapnina, aby můj článek nebral nijak osobně; jsem plně přesvědčen o tom, že jeho úmysl při psaní článku byl nejméně tak dobrý jako můj. Názory jsou různé jako denní počasí. Pokusil jsem se o několik odůvodněných námitek proti jeho řešení. Snahou mého článku je diskuse akademická, která by prospěla všem. Snad bude i jiným dělostřelcům branou k dalším diskusím o tomto způsobu střelby, o tomto dosud definitivně nevyřešeném problému, jak se vyjádřil npor. Gallwitz v *Artilleristische Rundschau*, o problému, který v posledních letech rozvířil hladinu otázek střelecko-technických.

Mjr. gšt. Rudolf KUČERA:

Armádní jezdeckvo v pohybné válce.

(Pokračování.)

II. část.

Období válek od druhé poloviny 19. a ve 20. století až do balkánské války.

V dlouhém mírovém období po osvobozených válkách upadly zkušenosti a poučení o použití jezdeckta z doby bedřichovské a napoleonské skoro úplně v zapomenutí kromě zásady, že jednotkám